

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Irányok, célok, teendők

Három éve tartó munka befejező szakaszhoz jutott el a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, amikor megtárgyalta és elfogadta a hatodik ötéves terv irányelveit. Három esztendője kezdődött ugyanis az a tervezőmunka, amelynek eredményeként — s egyben a széles körű társadalmi vita után — a társadalmi haladásunk gazdasági alapját erősítő, a középtávú népgazdasági terv irányelveinek javaslata a vezető párttestület elé kerülhetett, s a most már jóváhagyott irányelvek alapján megkezdődhet a véglegesítés, a törvénytervezetnek az országgyűlés elé terjesztése.

A Központi Bizottság november 13-14-én kiadott közlemény — amelyet a lapok tegnapi számukban publikáltak — a tervezés új gyakorlatát tárja a nyilvánosság elé, hiszen a korábbi középtávú programokhoz képest a hatodik ötéves terv irányelvei jóval kevesebb részfeladatot foglalnak magukba. Sokkal inkább az irányokra, mintsem a konkrét számokra alapozódik az 1981 és 1985 közötti esztendő társadalmi, gazdasági teendőinek láncolata. Azaz szembetűnő a program keret jellege, s ezzel az is, a megelőző népgazdasági tervekhez nagyobb mozgásteret kínál a végrehajtás közbeni igazodásra, a helyi sajátosságok érvényesítésére, a rugalmasság kamatoztatására. Az irányelvek ismeretében úgy fogalmazhatjuk meg, hogy az esztendő szó feladatainak lényegét, hogy a növekedés mérsékelt ütemű összekötője a gyorsabb — sok területen fölgyorsítandó — gazdaságstruktúrái változásokkal. Ez utóbbi a munka minőségét állítja a főhelyre, s ennek következtében az egyes ágazatok, iparterületek differenciált fejlesztésére — a magasabb műszaki, használati értékű, azaz versenyképes termékek előállítására — jut a hangsúly.

Célokat, irányokat jelölt meg a vezető párttestület ülése. Akár azt is mondhatjuk, az aktuális társadalmpolitikai, gazdaságpolitikai feladatok összegezését adta, ugyanakkor a teendők részleteit, a hogyan az első vonalra, azaz az intézményi rendszer, a gazdálkodás közvetlen szerveire, szervezeteire bízta. Nem adta meg azt a kényelmet, hogy a gyorsan változó gazdasági, gazdasági környezetet, feltételeket illetően bármit is részletesen előírja a végrehajtás egységének számára. Önállóságot feltételez, s ezzel: nagy felelősséget, ötvözi a tudatos törekvést a korszerű tervezésre, a rugalmas végrehajtásra, ugyanakkor — hiba lenne elhallgatni — tükrözi a világgazdasági hatásokban rejlő bizonytalanságoknak, ki nem számítható tényezőknek is. Ez utóbbiak objektív elemek; tudomásul kell azokat venni. Ilyen, tőlünk független tényező a nyersanyagok, az energiahordozók szűkössége és drágasága, s ennek is része van abban, hogy az irányelvek szerint a nemzeti jövedelem beföldi felhasználása a területekben alatta marad a megtermelt új érték egészének, mert így mérsékelhetjük külföldi tartozásainkat, javíthatjuk a népgazdaság egyensúlyát.

Meghatározó jelentőségű szempontjait említettük a tervezésnek az előző mondatból. Ennek ismeretében már érthető, az irányelvek szükségesnek, sőt elengedhetetlennek tartják, hogy fokozódjék a gazdaság — annak egésze, s valamennyi alkotóeleme — reagálóképessége és készsége. Itt ugyanis tetemes adósságok halmozódtak fel, mert bár megtesszük végül, amit kell, amit a külgazdasági hatások követelnek, de jelentős késedelemmel, s ezért — a megnyerhető előnyökhöz képest — tekintélyes veszteségekkel.

Az ilyen és hasonló tapasztalatok figyelmeztetnek rá, hogy a terv nemcsak gazdasági, hanem egyben társadalmi program is! Feltételezi és megköveteli a legszélesebb körű részvételt, együttműködést, a helyi döntések előkészítésében és megvalósításában éppúgy, mint a végrehajtásban. Ez azért is elengedhetetlen, mert a viszonylag szerénynek látszó legfőbb összefoglaló mutató — a nemzeti jövedelem növekedése évi átlagban három százalék — elérése sem lesz könnyű, egyszerű, ahogy például a mezőgazdasági termelés évi 2—3 százalékos bővítése is tartogat kemény feladatokat, amint a tudományos eredmények mielőbbi alkalmazása a termelésben szintén megköveteli az eddigi szemlélet- és cselekvésmód változtatását.

Szorosan a most elfogadott irányelvekhez, s a jóváhagyandó tervhez kapcsolódik sokféle részterület fejlesztésének külön kidolgozása — végső kialakítás alatt most levő — programja. A korábbiakhoz mérten itt is rálelünk új elemekre, így egyebek között arra, hogy a központi fejlesztési programok mellé — mint amilyen az alumíniumipari, a számítástechnikai, az elektronikai, a gyógyszer-, növényvédőszer- és intermediér program — most már olyanok is fűlörakoznak, mint az energiateljesítmény pilléreinek ésszerűsítésére, az anyagtakarékosságra kimunkált elképzelések összefoglalása. Ugyanígy az életkörülmények főbb pilléreinek erősítésére — például az egészségügy, a lakásépítés — szintén önálló, de a tervvel szoros egységet alkotó program készül. Figyelmet érdemel, hogy a hatodik ötéves tervben — az irányelvek szerint — a megnevezett gazdasági feltételek ellenére is jelentősen nő az alapfokú oktatásra, az egészségügyre fordítható kiadások összege. Az is lényeges eleme az életkörülmények javításának, hogy a 370—390 ezer lakás felépítése mellett sor kerüljön a 90—100 ezer otthon felújítására, 40—50 ezer korszerűsítésére, s a munkaidőalap csökkentése nélkül fokozatos bevezetésre kerülhet az ötnapos munkahét.

Evi több mint 200 milliárd forintos beruházást tartalmaznak az irányelvek, itt azonban lényegesen — és kényszerűen — változik az arány, emelkedik a fogyasztás, csökken a fűhalmozás aránya, ez utóbbi 18—20 százalékra. Tovább nő a vállalati fejlesztések súlya, a teljes beruházási tevékenységben belül, ebben a hitelezés — a versenyzetetéssel elnyert hitelek szerepe is jelentős.

Nyíltan szól a Központi Bizottság arról, hogy az irányelvekben meg nem szakítható kapcsolat áll fenn a célok és a követelmények között, azaz úgy kell gondolkodnunk: elérjük ezt és azt a célt, ha ez és az a követelmény teljesül. Ami éppúgy igaz a termelői ágazatok állóeszköz-állományára 24—27 százalékos bővítése esetében, mint a nominálbér évi ötszázalékos növekedésében, s érvényes az öt év alatti 6—7 százalékos reáljövedelem emelkedésére is.

Irányokat, célokat és teendőket együtt látni: sok tekintetben új munkamódszereket, cselekvési, vezetési stílust követel, amiben éppúgy sűrűsödnie kell az értékesítést segítő fejlesztésnek, mint a termelés nemzetközi kapcsolódásai ugrásszerűen megnövekedtek, az elért életszínvonal megtartását, s az életkörülmények javítását szolgáló erőfeszítéseknek. A célok, az irányok most már a legszélesebb nyilvánosság előtt ismertek; az értékteremtő, fejlődést szolgáló cselekvés a sor. E cselekvés hogyanja holnap mikéntiét határozza meg.

Takarékos kohászok

Magyarországon első ízben Ózdön alkalmazzák a nagy-olvasztókban az oxigén befúvatásos módszert, amely lehetővé teszi az értékes importkocszal való takarékoskodást. A módszert a gyárban többlépcsős kísérlet során próbálják ki, és a termelés növekedését, valamint a fajlagos kocszfelhasználás csökkenését várják tőle.

Az ózdi gyárban a kísérlet-sorozat első szakasza október második felében kezdődött. A kísérlet második szakaszában tovább fokozták az oxigén beadagolását, és ekkor várhatóan tovább javulnak a kocszfelhasználás fajlagos mutatói.

(MTI)

Környezetvédelem

A Folyamszabályozó és Kavicskotró Vállalat balatoni kirendeltsége befejezte a készlethelyi szigetstrand iszapeltávolítását. Átlag egyméter vastag iszapréteget távolítottak el a tónak ebből a térségéből. A kiemelt iszapot a strand feltöltésére használták fel, a hidegre fordult idő beálltáig elkészültek a partfal-építéssel is.

Minőség, ösztönzés

Eredményes gyártásközi ellenőrzés a gumigyárban

Ha egy termék határidőre és kifogástalan minőségben kerül a felhasználóhoz, akkor sem biztos, hogy gyártása körül minden rendben van. Mindig az elérhető lehetőségekhez kell viszonyítani: lehet, hogy a megoly jó terméket is elő lehet állítani kevesebb anyag és energia felhasználásával. Annak megállapításához azonban, hogy egy szerteágazó, bonyolult termelési folyamat melyik pontján lehet javítani a munkát, az egész termelést nagytól alá kell venni.

Ez történt a Taurus Gumiipari Vállalat szegedi gyárában is, ahol 1977-ben mintegy 70 millió forintra rúgott a gyártási folyamat hibáiból keletkező veszteség. Családi pénztárcánkhoz mérve meglehetősen magasnak tűnik az összeg, a viszonyítás kedvéért tegyük hozzá, ez a gumigyár éves termelési értékének nem egészen 5 százalékát tette ki 77-ben. Aki dolgozik, hibát is követ el, s a gumigyártásban kis hiba is az anyag jelentős értékcsökkenését vonhatja maga után. A 70 millió azonban még így is sok. Így gondolták a gyár vezetői is, amikor elhatározták, felderítik a termelés quenge pontjait, elemzik a sorozatosan előforduló hibákat, hogy az okok ismeretében megtalálják a megoldásokat.

Technológusok, munkavédelmiek, karbantartók sok munkája fekszik a gyártásközi ellenőrzés ezután kidolgozott rendszerében. 41 kulcsfontosságú munkahelyet tartanak állandó megfigyelés alatt. Minden munkahelyre összekapcsolásnak sokféle oka állítottak egy kérdőívet, lehet, de mivel a statisztikai anyag tartalmazza a tech-

nológiai előírások betartására, a gép állagára, a dolgozó munkájára és a munkavédelmi előírások betartására vonatkozó szempontokat. Az egyes részlegek gyártásközi ellenőrzési körbejárnak, rendszeresen megvizsgálják a kijelölt munkahelyeket, megfigyeléseiket számítógéppel is feldolgozható adatlapon rögzítik. Ezek az adatlapok a Taurus számítógéppontjába kerülnek, ahol a számítógép különböző szempontok szerint készíti belőlük statisztikákat. Ezekből a kimutatásokból a nagy számok törvénye alapján kiemeri, hol vannak ismétlődő hibák, mire kell a jövőben figyelni.

Fölmerül a kérdés: nem valami bürokratikus látványosság-e ez az adatgyűjtés, számítógépes statisztikagyártás? Nem tudnánk ugyanazt egy jószemű üzemet vezető elvégezni? Timár Máttyás, a gyári minőség-felügyelet vezetője szerint a gyártásközi ellenőrzés lényege a sok és szisztematikus megfigyelés: az üzemetvezetőknek rengeteg más elfoglaltságuk is van. Lényeges ebben a munkában az eredmények hosszabb távon való összehasonlítása, tipikus hibaforrások felderítése.

Nem szabad például a guminak idő előtt vulkanizálnia. A gyártásközi ellenőrök megfigyelték, hogy az egyik extruder — hurkától — a töltőhöz hasonlóan működő préselő masina — elővulkanizálja, ezzel további felhasználásra alkalmatlanná teszi a gumi mind nagyobb részét. Az elővulkanizálásnak sokféle oka állítottak egy kérdőívet, lehet, de mivel a statisztikai anyag tartalmazza a tech-

selejt mennyisége egyenesen emelkedik, rájöttek, a hűtőrendszerben van a hiba: vízkörézet rakódott a falaira. Savazás után ismét kifogástalanul dolgozott a gép.

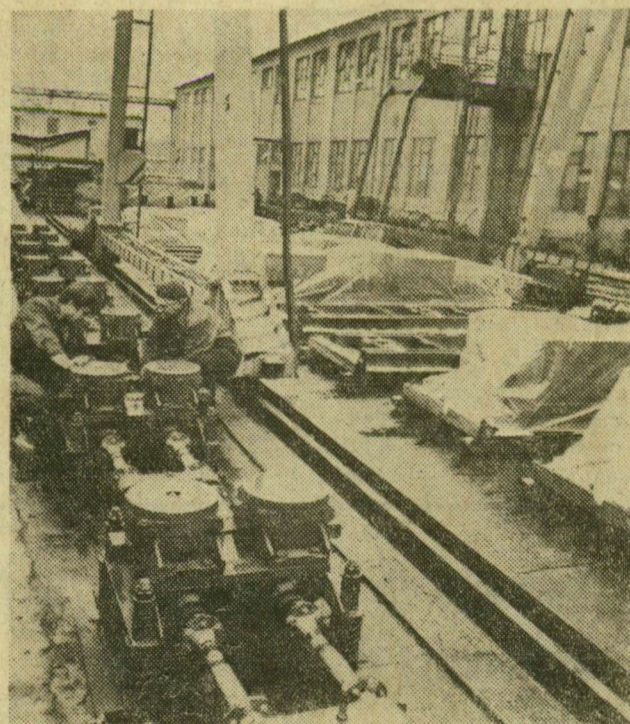
Az is kiderül az ellenőrzés során, ha egy dolgozó nem alkalmas bizonyos munkák elvégzésére. Az acél körszövegében például nagy kezűesség szükséges a szálak befűzéséhez. Van, aki ügyetlenebb, Sorozatos hibák alapján levezik arról a gépről, és olyan munkát adnak neki, amely kevesebb kezűességet igényel. Az is előnye a módszernek, hogy objektív értékelést biztosít. A cikkíró szerint, lehet, hogy „saccra” is meg lehet állapítani valakiről, hogy rosszul dolgozik, ezt azonban manapság nemigen merik megmondani neki a közép-szintű vezetők. A rendszeres ellenőrzés alapján készülő statisztika hivatkozást alapot teremt a pontos értékeléshez, a differenciált bérezéshez.

Folyamatban van a gyártásközi ellenőrzés eredményeit figyelembe vevő ösztönző rendszer kidolgozása a gyárban. Eddig a hengerüzemben vezettek be valóban objektív értékelésen alapuló bérezést. A gumikeverék előállításának rendkívül fontos része a gyártásnak: ha rossz az adalékok, alapanyagok aránya, sőt, ha nem az előírt sorrendben keverik őket össze, veszt értékből a keverék. Állandóan ellenőrzik minőségét, ha a megadott hibaszámok nem haladja meg a selejttermék aránya, akkor óránként tíz forint minőségi prémiumot kapnak a dolgozók. A begyakorlás időszakában valamivel alacsonyabb volt a mérce, később folyamatosan emelkedett a minőségi követelményeket. A tízforintos kiegyensúlyozást jelenleg csak az kaphatja meg, aki a keveréknek legalább 97 százalékát kifogástalan minőségben adja tovább.

A termelés során keletkező veszteség 1978-ban 50 millió, 79-ben 40 millió forintra csökkent. Idén az első felétben 77-es áron számítva már csak 15,5 millió rúgott. Ezt a csökkentést teljes egészében a gyártásközi ellenőrzés hatékony munkájának tulajdonítják.

T. I.

Szállításra készen

Somogyi Károlyné felvétele

A Szegedi Vas- és Fémipari Szövetkezetben két év óta gyártanak gépsorokat a szovjet vasutak számára. Tizenkét gépből áll egy olyan gyártósor, amely a vasútvonalak felújításához, építéséhez szükséges. Képünk a legértékesebb szerkezetekről — tömörítő vibrátorokról — készült, amelyeket szállításra készítenek elő a szövetkezet udvarán

Kommunista műszakok

Kétezer olajbányász, szállító munkás, irodai dolgozó jelent meg az alföldi olajmezőkön a Kőolaj Kutató Vállalat társadalmi munkáján. A gépek, berendezések karbantartása mellett rendbe hozták a munkásszállók, bányászlakótelepek környezetét, a környezet szűkebb körében több száz facsemétét, cserjéket ültettek el. A Szolnokon, Szegeden, Orosházán, Komádiban, Egerben működő olajipari egységek dolgozói munkabérüket teljes egészében a gyermekintézmények fejlesztésére ajánlották fel.